

فرهنگی قرار گیرند و موضوع افزایش سواد عمومی در این حوزه را تبدیل به برنامه مشترک کنند.

با توجه به تهدیداتی مثل تغییرات اقلیمی، توسعه شهری و جهانی سازی، وزارتخانه چه استراتژی‌هایی برای حفاظت از میراث فرهنگی ایران در دهه‌های آینده تدوین کرده است؟

موضوع مقابله با این تهدیدات که جدی است متأسفانه به‌طور مستقیم نمی‌تواند توسط وزارت میراث فرهنگی انجام شود. این مقابله باید در قالب برنامه‌های ملی با مشارکت همه ذی‌مدخلان بخصوص دستگاه‌هایی که متأسفانه برنامه‌های توسعه‌شان در این چند دهه این تهدیدات را افزون کرده باید انجام شود.

امروز میراث فرهنگی در معرض تهدیداتی است که ناشی از برنامه‌های توسعه‌ای بیرونی بر آن تحمیل شده است می‌باشد و عجیب‌تر اینکه سهمی هم از منابع مدیریت بحران کشور برای توانمند کردن و مقاوم‌سازی آثار در برابر این تهدیدها ندارد. یعنی هم عوامل بیرونی هستند و به‌هم‌رای اینکه در برابر این عوامل مقاوم شود منابعی در اختیار ندارد.

لازم است در برنامه‌های کاهش خطر تغییرات اقلیمی به ویژه فرونشست به‌صورت جدی سهمی برای میراث فرهنگی در سطح ملی دیده شود و تمامی نهادهای توسعه و عمران کشور در برنامه‌ریزی‌های محیطی در محدوده‌های آثار تاریخی ملاحظات و مقررات را رعایت کنند. و باید میراث فرهنگی سهم روشنی از منابع مدیریت بحران کشور داشته باشد. در حوزه توسعه شهری، آنچه در برنامه‌های توسعه‌ای مغفول مانده ظرفیت رشد درون‌زای شهرها مبتنی بر بافت‌های تاریخی است که معنای درست آن در کشور به خوبی شناخته نشده این مدل توسعه غنی‌ترین، پایدارترین و کم‌هزینه‌ترین شیوه توسعه شهری است.

در نظام برنامه‌ریزی کشور یکی از اهداف تهیه طرح‌های ویژه بافت‌های تاریخی همین موضوع بوده که به نظر می‌رسد فراموش شده است.

خوشبختانه ظرفیت‌های قانونی خوبی وجود دارد و استراتژی اصلی وزارت میراث فرهنگی، فعال کردن این ظرفیت‌های قانونی از طریق تعاملات و برنامه‌های بین بخشی و بین دستگاهی است تا میراث فرهنگی ظرفیتی برای توسعه پایدار کشور بشود و برنامه‌های توسعه‌ای و حفاظتی همپوشان شوند.

چه اقدام‌هایی برای افزایش آگاهی عمومی و جلب مشارکت جوامع محلی در حفاظت از میراث فرهنگی و جهانی انجام شده است؟ نقش آموزش و پرورش در این زمینه چیست؟

وزارت برنامه‌های گسترده‌ای دارد که به یکی از مهمترین‌های آن اشاره می‌کنم با همکاری شورای عالی انقلاب فرهنگی، سند ملی میراث فرهنگی به‌عنوان یک برنامه ملی فرهنگی بین دستگاهی که بالغ بر ۲۰ دستگاه در آن تکلیف روشن برای معرفی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های میراث فرهنگی دارند تدوین و در حال آخرین مراحل تصویب است. در این برنامه برای نهادهای آموزشی کشور به ویژه وزارت آموزش و پرورش و وزارت علوم، برنامه روشنی برای گنجاندن درس مرتبط، تکمیل منابع درسی، بهره‌گیری از ظرفیت فضاهای تاریخی و موزه‌ها به‌عنوان فضای آموزشی، ایجاد زنگ میراث فرهنگی در مدارس پیش‌بینی شده است. به پیشنهاد وزیر آموزش و پرورش موضوع موزه مدارس و همیارهای میراث فرهنگی از بین دانش‌آموزان از برنامه‌های مشترک معاونت میراث فرهنگی با وزارت آموزش و پرورش است.

نکته حائز اهمیت در این زمینه نقش نهادهای رسانه‌ای به ویژه صدا و سیماست که اقدام‌های خوبی تاکنون انجام شده ولی برای مؤثرتر بودن باید این نهادها و به ویژه صدا و سیما در کنار وزارت میراث

از یک سو ظرفیت فوق‌العاده‌ای را برای بهره‌گیری از آن در فرآیندهای شناختی، مرمتی و معرفی میراث فرهنگی فراهم می‌کند به گونه‌ای که امروز در برنامه‌های مستند نگاری آثار تاریخی بهره‌گیری فن‌آوری‌های نوینی مثل فتوگرامتری و اسکن فتولیزرها به شیوه‌ای متداول تبدیل شده و در برنامه‌های شناختی عرصه و حرایم محوطه‌های تاریخی استفاده از این تکنولوژی‌ها مطالعات زیر سطحی مثل زئورادارها در حال عملیاتی شدن است بخصوص با توجه به تکلیف گسترده برنامه هفتم توسعه برای تعیین حرایم آثار تاریخی و محوطه‌های تاریخی امری لازم و اجتناب‌ناپذیر و در حال اجراست. در برنامه هفتم باید تمامی نقشه‌های عرصه‌ها و حرایم تاریخی رقومی شوند که تحقق آن فقط با بهره‌گیری از ظرفیت‌های فن‌آوری‌های نو محقق می‌شود.

در حوزه موزه‌ها و معرفی آثار هم وزارت میراث فرهنگی برنامه‌های جدی برای موزه‌ها و نمایشگاه‌های مجازی و دیجیتال‌سازی میراث فرهنگی را آغاز کرده و در برنامه ۵ ساله وزارت هم آمده است. از سوی دیگر وزارت میراث فرهنگی همراه سایر نهادهای فرهنگی کشور باید مراقب و پاسدار میراث ناملموسی مثل زبان‌ها، گویش‌ها و سنتها که با غلبه فضای مجازی برگرفته از این فناوری‌ها ممکن است دچار زوال شوند هم باید باشد.

